

Provinciale Staten van de Provincie Fryslan
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

Leeuwarden, 4 februari 2025
Verzonden, **04 FEB 2025**

Ons kenmerk : 02334110
Domein/ Team : Omgevingszaken
Behandeld door :
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : gewijzigd winningsplan Noordwolde

Geachte Statenleden,

Op 22 augustus 2024 heeft een geactualiseerd winningsplan Noordwolde ingediend bij de minister. Wij worden als provincie in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over dit winningsplan.

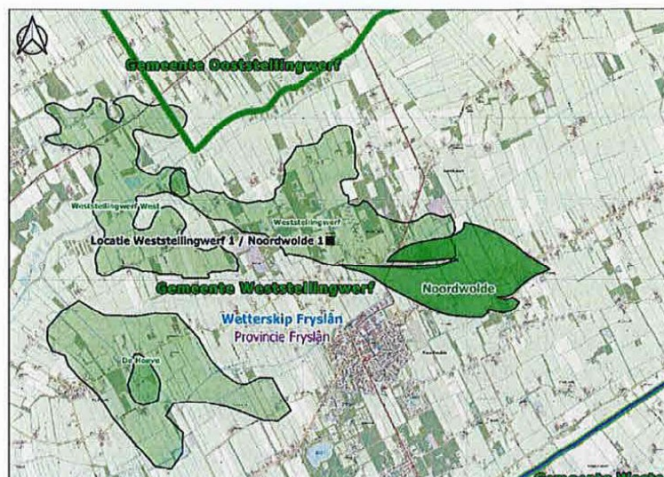
Wat vraagt aan?

Het winningsplan Noordwolde is een actualisatie van het winningsplan Noordwolde. De reden van de actualisatie is dat er een verlenging wordt aangevraagd tot en met 31 december 2031. Het huidige winningsplan loopt tot 2025.

De gasproductie uit de put Noordwolde is regelmatig beperkt geweest sinds de start van productie in 1998 door verhoogde druk in de gasleiding. Daarom is er meer tijd nodig om het gas uit Noordwolde te produceren.

 heeft tot januari 2024 in totaal 189 miljoen nm³ gas geproduceerd uit het voorkomen Noordwolde. In de periode 2024-2031 hoopt het bedrijf nog eens 44 miljoen nm³ gas te winnen. Het totale productievolume is hetzelfde als van het geldende winningsplan van 19 december 2012.

Het risico op bodemtrillingen bevindt zich ongewijzigd in de laagste risicocategorie. De verwachte maximale bodemdaling is 2 cm (door dit veld) en 4 cm (cumulatief).

Figuur 1– Ligging gasveld Noordwolde

Het gasveld Noordwolde ligt geografisch gezien binnen de grenzen van de provincie Fryslân, de gemeente Weststellingwerf en in het verzorgingsgebied van het Wetterskip Fryslân.

Wat wordt ons advies over deze aanvraag?

De adviesbrief begint met ons provinciale standpunt over gaswinning. Dit geldt niet alleen voor nieuwe winningen, maar ook voor een verlenging van een bestaande winning.

De bodemdaling is beperkt en niet gelegen in kwetsbaar gebied. Onze opmerkingen gaan over diverse details in het winningsplan. Zo geven zowel TNO als SodM aan dat er geen helder beeld is van de totale hoeveelheid aanwezig gas. Daarnaast wordt bijvoorbeeld aandacht gevraagd voor de gevolgen van de bodemdaling in het gebied. Deze moeten vooraf inzichtelijk worden gemaakt en niet pas worden geconstateerd als ze zich al voordoen. Mocht de winning toch doorgaan, dan vragen wij aandacht voor een maatschappelijke plus voor het gebied. De volledige brief is als bijlage toegevoegd.

Wat doen de andere overheden?

Ook de gemeente Weststellingwerf en het Wetterskip Fryslân brengen advies uit over het winningsplan. Ons advies is afgestemd met de gemeente en het Wetterskip.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

Ministerie van Klimaat en Groene Groei

Leeuwarden, 4 februari 2025
Verzonden,

Ons kenmerk : 02333930
Domein/ Team : Omgevingszaken
Behandeld door :
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : -

Onderwerp : Advies winningsplan Noordwolde

Excellentie,

Op 18 december 2024 ontvingen wij uw verzoek om uiterlijk 14 februari 2025 een advies uit te brengen over het geactualiseerde winningsplan Noordwolde. Hiermee ontvangt u het advies van de Provinsje Fryslân. Ons advies hebben wij afgestemd met Wetterskip Fryslân en de gemeente Weststellingwerf.

Achtergrond adviesaanvraag

Het geactualiseerde winningsplan Noordwolde heeft specifiek betrekking op het Noordwolde gasvoorkomen. In het geactualiseerde winningsplan wordt voorgesteld de productieduur te verlengen van eind 2025 naar 31 december 2031. Het totale productievolume wordt niet verhoogd. Het betreffende gebied ligt in de hogere zandgronden in het zuidoosten van Fryslân, ook bevindt zich lokaal veen in de ondergrond.

Standpunt Provinsje Fryslân

Wij blijven tegen de winning van gas in Fryslân. Ook vanwege het risico op schade door bodemdaling. Wij adviseren negatief over het voorliggende winningsplan en vragen u de vergunning voor de verlenging van de winning uit het gasveld Noordwolde niet af te geven. Wij kiezen daarmee de advieslijn die wij eerder volgden voor nieuwe winningsplannen in onze provincie.

Advies over winningsplan Noordwolde

Het winningsplan Noordwolde, zoals dit is ingediend door Vermilion, geeft ons verder aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen:

- In het geactualiseerde winningsplan is de geschatte maximale bodemdaling minder dan 1 centimeter. Dit is ook uitgangspunt geweest bij de beoordeling van de effecten. We wijzen erop dat volgens het Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) de maximaal geschatte 1 centimeter geen realistische bovengrens is. SodM acht de maximale 2 centimeter in het voorgaande winningsplan wel realistisch. We benadrukken echter dat ████████ moet winnen conform het geldende winningsplan. Komt Vermilion later boven de 1 centimeter waarvoor zij nu instemming vraagt, dan zal zij toch de activiteiten moeten staken en opnieuw een geactualiseerd winningsplan moeten indienen.
- Zowel TNO als SodM geven aan dat er geen helder beeld is van de totale hoeveelheid aanwezig gas. Er lijkt te worden uitgegaan van een groter oorspronkelijk volume dan in eerdere aanvragen. Andere parameters leiden tot andere bodemdalingberekeningen. Hoe betrouwbaar zijn de nu aangeleverde berekeningen?
- In het winningsplan (paragraaf 5.6) staat dat ████████ tot ten minste december 2031 gas wil produceren uit het Noordwolde gasvoorkomen. Dit klinkt vrijblijvend. Het winningsplan moet een duidelijke einddatum bevatten.
- Het huidige winningsplan loopt tot 2025. In het advies van TNO-AGE staat dat er volgens het vigerende winningsplan tot en met eind 2025 gas gewonnen mag worden uit het Noordwolde gasvoorkomen. Dit is ons inziens onjuist. Er staat immers in het geldende winningsplan tot en niet "tot en met" 2025.
- In paragraaf 5.4 wordt aangegeven dat dat er mogelijk compressie wordt toegepast. Heeft dit nog gevolgen voor de eisen aan het onderhoud en worden er dan vaker inspecties uitgevoerd?
- Ons is niet duidelijk hoe de gasprijzen van invloed kunnen zijn op de start van het onderhoudswerk. Onderhoud moet hiervan los worden gezien;
- Paragraaf 6.1.3: er wordt verwezen naar de Klimateffectatlas waarin verschillende scenario's voor bodemdaling beschreven zijn. In het winningsplan wordt vervolgens alleen het meest hoogste scenario voor autonome bodemdaling aangehaald. Het wordt uit het winningsplan niet duidelijk waarom het lage scenario's buiten beschouwing is gelaten. Het zou realistischer zijn als er in het winningsplan een bandbreedte voor autonome bodemdaling wordt beschreven tussen het lage en het hoge scenario.
- Wij willen aandacht vragen voor het meten van de bodemdaling als gevolg van de winning uit het veld Noordwolde. Zoals aangegeven gaat het om een complex gebied met autonome bodemdaling en daling door andere velden.
- In paragraaf 6.7 wordt geschreven over periodiek monitoren van bodemdaling. Dit is wat anders dan voorkomen of beperken van bodemdaling waar in het Mijnbouwbesluit over geschreven wordt;

Alle schade claimen

In het winningsplan (paragraaf 6.6.2) wordt gesteld dat het waterschap in het algemeen een grens van 5 centimeter hanteert. Bij bodemdaling tot 5 centimeter zou geen compensatie voor het watersysteem noodzakelijk zijn, tenzij de veiligheid in het geding is. Het Wetterskip hanteert deze ondergrens niet langer omdat zij van mening zijn dat elke centimeter bodemdaling het waterbeheer complexer maakt. Bovendien zorgt bodemdaling voor een verminderde drooglegging en afname van de waterberging. Wij zijn van mening dat dit onderdeel dient te zijn van het instemmingsbesluit.

Mogelijke maatregelen vooraf definiëren

De toekomstige gaswinning vanuit het Noordwolde gasvoorkomen zorgt volgens Vermilion voor een bodemdaling van minder dan 1 centimeter, cumulatief (met gaswinning uit het verleden en uit andere velden in de omgeving) is er sprake van een bodemdaling door gaswinning van 4 centimeter op het diepste punt binnen het beïnvloedingsgebied van de winning uit het Noordwolde gasvoorkomen.

Zoals ook is aangegeven in bijlage 17 van het winningsplan (*Effectbeoordeling bodemdaling op water en natuur als gevolg van toekomstige gaswinning uit Noordwolde gasvoorkomen*) zorgt bodemdaling bij gelijkblijvende waterstanden ten opzichte van NAP (een uitgangspunt van Wetterskip Fryslân) voor een afname van de drooglegging en afname van de beschikbare waterberging in de bodem en in het oppervlaktewater. Afname van de drooglegging kan leiden tot een afname van de doelrealisatie. Afname van de waterberging kan wateroverlast tot gevolg hebben.

Wij maken ons zorgen over de voorgestelde werkwijze. Zowel in de beoordeling van het effect op de landbouw als op de waterberging staat dat het voorstel is om gedurende de bodemdaling te monitoren of er problemen ontstaan en zo ja, te bepalen welke maatregelen doeltreffend zijn. Wanneer hier in het instemmingsbesluit geen voorschrift voor wordt opgenomen, voorzien we dat de verantwoordelijkheid voor het nemen van maatregelen wordt afgewenteld op het waterschap. Bovendien: wanneer blijkt dat maatregelen niet mogelijk zijn, wordt dit een probleem van het waterschap. Zoals ook te lezen in de laatste pagina van de effectbeoordeling is het realiseren van nieuwe waterberging een ingrijpende maatregel. Het is ons inziens niet terecht wanneer de verantwoordelijkheid hiervoor wordt afgewenteld op het waterschap (en daarmee van privaat naar publiek).

Wij zijn van daarom van mening dat er voorafgaand aan de instemming met de verlenging van de gaswinning een reële inschatting moet worden gemaakt van de problemen die ontstaan met betrekking tot doelrealisatie en waterberging en dat er in samenspraak met het waterschap moet worden gekeken welke maatregelen mogelijk zijn om deze problemen op te lossen dan wel te compenseren. Daarbij moet worden gekeken naar de cumulatieve effecten van de verschillende winningen en de effecten van autonome maaiveldddaling, zoals ook beschreven onder punt 4 in het advies van TNO-AGE. Pas wanneer hierover overeenstemming is zou tot verlenging van de winning overgegaan kunnen worden. Wij wijzen er nog op dat deze problemen en de mogelijke maatregelen moeten worden omschreven in het geactualiseerde winningsplan, wil dit winningsplan voldoen aan artikel 24, eerste lid, onder r en s, van het Mijnbouwbesluit.

Op voorhand vergoeding vaststellen

Omwille van doelmatigheid kan het goed zijn om het herstel aan het watersysteem in het gebied op voorhand af te kopen. Een indicatief verlies aan berging kan worden berekend. Bergingsverlies kan via extra wateroppervlak worden gecompenseerd. De afname van doelrealisatie (landopbrengst) kan niet worden gecompenseerd met watersysteemmaatregelen, hier kan nadeelcompensatie aan de orde zijn.

Een maatschappelijke plus voor het gebied

Wij stellen voor om een maatschappelijke plus mogelijk te maken waardoor gaswinning het gebied niet alleen benadeelt, maar ook ten goede komt. Wij weten dat de voorgenomen wijziging van de Mijnbouwwet voor nieuwe gaswinningen een "plus voor het gebied" beoogt,

vanaf het moment van ingaan van de vernieuwde wet. Dat is een mooie ontwikkeling, maar in Fryslân is er sprake van veel bestaande gaswinnings, waarvoor de vernieuwde wet dan mogelijk niet geldt. Dan is de nieuwe wet “mosterd na de maaltijd”. Wij wijzen de minister er op dat actualisatie van een winningsplan ons inziens ook behoort tot de categorie “nieuwe winningen”, waarvoor een maatschappelijke plus zou moeten gelden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

